

CON SÁO SỞ KHANH

» Tác giả: **Bùi Văn Nhắm**

Tìm hiểu thường thức trong truyện vui.

(*Đổi thoại giữa Giáo sư Hướng Dương và cô em gái Ngây thơ, sinh viên tò mò học hỏi*).

Ngay Thơ :

- Em vừa được xem bức tranh " Bách Điều' , hàng trăm giống chim tụ tập vườn đào, sinh động tuyệt vời hạnh phúc, em ước mong vườn nhà mình thiên nhiên sẽ vẽ bức tranh bách điều tương tự... làm sao dụ nổi thật nhiều giống chim? -

Hướng Dương : ...

- Anh cũng muốn có hạnh phúc chiêm ngưỡng một bức tranh kiểu ấy . Em nên nhớ chỉ có nơi đất lành chim mới đậu . Đất lành đối với vạn vật là nơi loài người biết thương yêu các động vật khác, biết chia sẻ đời sống với các sinh vật khác trên trái đất nhỏ bé này-

Ngây Thơ :

- Anh của em vẫn tội vòng vo Tam Quốc, trách anh hoài ! Loài chim có tới trăm giống hả anh ?-

Hướng Dương :

- Chúng ta thường lệ không quen với những con số lớn, cho nên dùng chữ Bách (trăm) và Thiên (nghìn) mỗi khi nghĩ đến các loại động vật. Đúng ra có tới trên 20 ngàn giống chim, chia làm hai mươi lăm họ . Học hỏi về chim muông , cần nhiều thì giờ, nhiều công của. Lần nào có dịp anh sẽ nói tới từng họ chim . Hôm nay, lưu ý em tới một giống sáo lông xanh biếc trong Bức Tranh Bách Điều ấy.

Nói về chim, quả thực có nhiều chi tiết kỳ khôi : giống gà cũng thuộc loài chim, tự nhiên tôn thờ chủ nghĩa đa thê, trong khi giống bồ câu thì một

vợ một chồng đến mãi kiếp ...

Lại có đôi vợ chồng chim . Vợ thì đẻ trứng , còn chồng thì có nhiệm vụ ấp trứng cho tới khi nở chim con...

Ngây Thơ :

- Anh làm em sốt ruột quá , thế còn con sáo của chúng ta?-

Hương Dương :

- Con sáo lông xanh biếc bóng sa tanh ấy thì thực đặc biệt . Đặc biệt ở Châu Úc màu lông như thế, ở các Châu khác , đen hay nâu , có khi toàn màu, có khi bụng trắng, nhưng cá tính gần giống nhau.

Nó là một kiến trúc sư đại tài . Vừa là kiến trúc sư vừa là thợ dựng sườn nhà (charpentier) rất giỏi . Chọn một nơi đất bằng hơi xa vĩa rừng, kiếm cành khô nhỏ trải thành nền tròn , khoảng một thước đường kính . Rồi trên nền cái tổ rộng rãi ấy, khoảng giữa hướng Bắc , Nam chim ta ' xây ' hai bức tường kiên cố , cũng bằng cành khô chụm đầu thành mái , giỏi ở chỗ xếp cành khô ngang dọc, cành nọ liên đới cành kia , cơn gió lớn tổ sáo cũng không tan rã ; Tiếp tục xếp cành khô chung quanh thêm kiên cố.

Từ sớm tinh sương nó thu xếp , nó hối hả ra vào, thu dọn, nhúng lá khô rơi xuống sẵn tổ, để riêng ngang bên ...-

Ngây Thơ ngắt lời :

- Có gì lạ ? Em đã thấy chim làm tổ trên cành cây , uốn cành lá làm thành nôi tròn, dùng cành khô đan lá . Tổ chắc chắn kiên cố đến nỗi bão táp nhiều khi không phá nổi ... Thế rồi chim yến làm trên núi đặc biệt bằng nước bọt ... rồi người Tàu tiêu thụ không biết bao nhiêu tổ yến ...-

Hương Dương :

- Nhưng con sáo đặc biệt của chúng ta , đã dành nó không ở lâu cao, trên núi, trên cành cây như nhiều giống chim khác , nó xây tổ ở mặt đất , nhưng nó có khía cạnh đặc biệt của nó . Nó xây nhà rồi nó trang hoàng nhà cửa bằng gì em biết không ?

Nó đi thu nhặt tất cả những gì sáng bóng , màu sắc, mang về nhà bày biện . Trước đây, chưa đến thời kì đồ nhựa (ère du plastique) . Đó là những miếng kính, những mẫu kim khí, những nhẫn vàng, nhẫn bạc, người ta đánh mất trên đồng cỏ ... Sau này, từ khi có đồ nhựa , nó nhặt về tổ

những đồ nhựa như dao , đĩa, thìa đủ màu, người đi cắm trại bỏ quên ... Nói tóm lại , con chim cũng theo biến chuyển của sự sản xuất đồ gia dụng của người ta . -

Ngây Thơ :

- Nghĩa là nó đi nhặt , và có thể nó cũng ăn cắp ! -

Hướng Dương :

- Nó đâu biết phân biệt của ai, khi nó vào sân nhà chúng ta nó thấy đồ vật gì , kể cả đồ nữ trang , nhẹ nhàng mang đi được là nó mang đi.

Vì vậy , nhà văn Pháp Louis CAIGNIEZ (1762 - 1842) đã viết một truyện nhan đề : Con sáo ăn trộm (La Pie voleuse) hay là Truyện cô sen ở Palaiseau (La Servante de Palaiseau) . Truyện viết năm 1815 . Hai năm sau 1817 , Nhạc sĩ Rossini viết thành nhạc kịch nổi danh truyện tả nỗi oan uổng của một cô sen bị chủ nghi ngờ ăn cắp đồ nữ trang ... sau cùng tìm thấy ở tổ một con sáo -

Ngây Thơ :

- Thế thì cũng giống phương đông chúng ta . Nhưng không phải loài sáo mà là con ngỗng trong truyện Hoàng trù thì phải, em không nhớ rõ . Chị chồng nghi em dâu lấy cắp chuỗi ngọc trai . Nỗi oan khó thanh minh ... em dâu bị chị chồng phạt đội đèn ... người em trai bảo vật kia chẳng đáng là bao mà sao chị bắt vợ tôi đi đèn? Sau cùng khi làm thịt con ngỗng tìm thấy chuỗi ngọc trai . Hình như thế, em không nhớ rõ ;

Hướng Dương :

- Anh cũng không nhớ, nhưng con ngỗng nó nuốt chuỗi ngọc trai , còn con sáo của chúng ta nó không ăn, nó mang những vật ấy về tổ để trang hoàng , Suốt ngày sửa sang , xếp dọn, đổi chỗ những vật ấy mà theo óc thẩm mỹ của nó, vô cùng giá trị.

Thế rồi, xong xuôi, nó ra cửa tổ , mở ngậm một thứ nó đã mang về , xù lông, khoe của, đôi mắt quầng rử , rồi nghiêng đầu ca hát . Nhắc em nó hát không hay lắm đâu ... một đàn sáo cái bay qua , sáo cái có bộ lông tuyệt đẹp , xanh lá non, điểm hoa nâu.

Một nàng búi tóc, đến cửa tổ, trong thấy nhiều đồ vật sang trọng ... vào tổ , động mở vào vật này, vật nọ , có khi dừng dừng không vừa ý ra khỏi tổ cùng chúng bạn bay đi .

Nhưng trời sinh cũng hay, có con sáo cái ta siêu lòng , bỏ chúng bạn , trở lại , vào tổ ... Cầu sáo đực vội vào theo . Anh chàng chẳng thèm đóng cửa cái lâu đài tình ái.mà chính anh ta mất bao công sức dựng xây... -

Hương Dương , ngừng nói, nhấp chén trà . Ngây Thơ đỏ mặt sốt ruột :

- Thế rồi sao ? -

Hương Dương :

- Rồi sao ? rồi sao ? Việc phải đến đã đến . Cô cậu sáo bù khú ... Thương yêu nhau trong truyện tình muôn thừa chẳng ? Nhắc em, loài chim câu , mãi kiếp chỉ có một vợ một chồng . loài chim hải điểu ‘ quân hạm ’ (frigate) cũng chỉ một đôi, chồng thì đi lấy vật liệu về cho vợ làm tổ ... Hai vợ chồng nuôi con khó nhọc , vì frigate con ăn rất nhiều ...

Còn anh chàng sáo đực của chúng ta thì đặc biệt chưa đầy tiếng đồng hồ, sau khi nó đã "tổ đường đi lối về ..." của sáo cái, chàng ta lập tức dương cánh , hung hãn đuổi cô sáo cái ra khỏi tổ .

Biết thân, biết phận cô sáo cái , nạn nhân của lời đường mật đành rũ .. lông .. ra đi ...

Còn chàng sáo đực của chúng ta xếp dọn lại cái lâu đài tình ái bị xáo trộn trong cuộc truy hoan vừa qua, để chờ cô sáo cái khác ...Vì thế anh mới đặt tên nó là **con sáo sở khanh** .

Em ơi , loài người cũng lắm kẻ giống con sáo sở khanh đây . -

Ngây Thơ :

- Em không phải là sáo, em sẽ là bồ câu ... em sợ gì con sáo sở khanh ! Thế trời không phạt con sáo sở khanh à? -

Hương Dương :

- Cái gì cũng có chấm hết . Con sáo sở khanh của chúng ta trong thời gian vinh quang của nó, kéo mấy chục sáo cái về nhà rồi đuổi đi luôn ... Nhưng rồi có những sáo đực mới lớn lên , khỏe mạnh hơn, chúng nó đến cướp cái lâu đài tình ái ấy ... giống sở khanh thay nhau làm việc

- Ngây Thơ :Thế thì những sáo cái đi đâu ? -

Hương Dương :

- Những cô sáo cái cũng biết điều, không ghen tuông kiểm truyện , khôn ngoan lắm ... cô nào sau chuyện ấy , cũng biết xây tổ lấy , ngoan ngoãn ở nhà ấp trứng một mình để tiếp tục giống nòi ...

Nói về loài sáo, còn nhiều chuyện nữa , nhưng tạm ngừng nơi đây .
Xin hẹn em bận sau ... -